

[Program Public Libraries 2020 aneb Knihovny jako vzdělávací centra \[1\]](#)

Autor:

- [PILLEROVÁ, Vladana](#) [2]

Číslo:

- [2017, ročník 26, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Public Libraries 2020](#) [5], [vzdělávání v knihovnách](#) [6]

O programu

Program [Public Libraries 2020](#) [7] vznikl pod záštitou nadace [The Reading and Writing Foundation](#) [8]. Tu v roce 2004 založila nizozemská princezna Laurentien s cílem řešit strukturálně negramotnost v Nizozemí. Finančně je program zajišťován z grantu [Nadace Billa a Melindy Gatesových](#) [9]. Cílem programu Public Libraries 2020 je **dlouhodobě zvyšovat povědomí o důležitosti veřejných knihoven jako moderních vzdělávacích center**. Na půdě orgánů EU, zejména v Evropském parlamentu, usiluje o vytvoření a uplatnění politiky ve prospěch veřejných knihoven. Klade důraz na moderní informační a komunikační technologie a na to, aby je mohli efektivně využívat i znevýhodněné skupiny obyvatel a ti, kteří k těmto technologiím mají pouze omezený přístup. Řada knihoven pomáhá lidem rozvíjet jejich digitální kompetence a prohlubovat nebo získávat znalosti díky vzdělávání, které nabízí v neutrálním a důvěryhodném prostředí. Role veřejných knihoven v místních komunitách tak stále nabývá na významu.

Program Public Libraries 2020 také koordinuje postup s dalšími evropskými knihovnickými organizacemi (např. [IFLA](#) [10] či [EBLIDA](#) [11]), jakož i dalšími organizacemi uplatňujícími zájmy uživatelů (např. [Copyright for Creativity](#) [12] neboli C4C). Organizuje debaty o reformě autorského práva na půdě Evropského parlamentu za účasti poslanců, zástupců knihoven, nakladatelů a dalších zainteresovaných stran. Snaží se komunikovat s poslanci Evropského parlamentu a získávat je na svou stranu. Byla dokonce vytvořena skupina pro evropské poslance, kteří jsou tzv. [milovníky knihoven \(MEP Library Lovers\)](#) [13]. Za ČR se do ní přihlásili dokonce tři poslanci.

Program Public Libraries 2020 se – v souladu se [Strategií Evropa 2020](#) [14] – snaží **zvýšit povědomí o smyslu veřejných knihoven jako partnerů pro sociální a ekonomický rozvoj** a také propagovat to, jak knihovny přispívají k plnění hlavních cílů evropské politiky v oblastech sociální a digitální inkluze a celoživotního vzdělávání.

Spolupráce se SKIP

SKIP **zahájil spolupráci s programem Public Libraries 2020 v roce 2013**, kdy se za Českou republiku podílel na [publikaci shrnující výsledky celoevropského průzkumu](#) [15], jehož cílem bylo zjistit, jak uživatelé veřejných knihoven vnímají přínos informačních a komunikačních technologií

v knihovnách.

V rámci programu Public Libraries 2020 také v říjnu 2016 proběhla v Evropském parlamentu akce [Generation Code: born at the library](#) [16]. Jednalo se o výstavu a prezentaci zajímavých projektů knihoven z různých států EU na poli robotiky a programování. Účastníkům poskytla příležitost prakticky se seznámit s ukázkami programování a digitální tvorby z řady evropských knihoven. Součástí akce bylo setkání zástupců veřejných knihoven všech členských států EU s poslanci Evropského parlamentu a debata o reformě autorského práva.

O úspěchu akce svědčí skutečnost, že byli přítomni zástupci veřejných knihoven všech 28 členských států a během speciálně zorganizovaného jednání [Meet and Greet your MEP](#) [16] se setkali s poslanci Evropského parlamentu ze svých zemí. Uskutečnila se téměř stovka takových setkání. Zástupci za ČR se podařilo uskutečnit čtyři schůzky s europoslanci nebo jejich asistenty, na kterých byli podrobně zpraveni o současné situaci veřejných knihoven v ČR a s tím, jak čelí výzvám spojeným s prudkým rozvojem informačních a digitálních technologií ve společnosti.

Na knihovny si udělali čas **europoslanci Tomáš Zdechovský, Luděk Niedermayer a Pavel Svoboda**. Pavel Svoboda je předsedou právního výboru při Evropském parlamentu, při krátkém rozhovoru s ním byla především zdůrazněna problematika autorského zákona v souvislosti se službami veřejných knihoven.

[17]

Vladana Pillerová z Knihovnického institutu Národní knihovny ČR a europoslanec Pavel Svoboda při setkání v říjnu 2016 (zdroj: facebooková stránka Public Libraries 2020)

Plakáty s informacemi o knihovnách v evropských zemích

Před akcí byly pro všechny členské země vytvořeny barevné reprezentativní plakáty (či letáky) s informacemi o knihovnách, které pak měli všichni zástupci k dispozici.

Plakát obsahuje základní fakta o veřejných knihovnách v jednotlivých zemích, tedy především počty knihoven, výpůjček, čtenářů a jiné základní statistické údaje. Hlavním smyslem je však **prezentovat knihovny jako místa, kde lidé získávají digitální kompetence**. Proto byly na plakát přidány také mj. informace o tom, jaké mají občané jednotlivých zemí kompetence v oblasti informačních a komunikačních technologií, jaká je v zemi míra osob s nízkou čtenářskou a matematickou gramotností či kolik procent občanů se účastní celoživotního vzdělávání.

Plakáty byly nejprve vydány v angličtině a následně přeloženy do jazyků jednotlivých členských států. Plakát za ČR je k dispozici na [portálu Informace pro knihovny](#) [18].

KNIHOVNY A ZNALOSTI v České republice

Počet obyvatel:
10,6 mil

1 knihovna na
1,942 obyvatel

Veřejné knihovny v České republice

Veřejné knihovny
 registrují **1,4 mil.**
 uživatelů

Počet návštěv
 knihoven
 dosahuje ročně
23,6 mil.

91%
 z nich nabízí
 přístup k internetu

České knihovny
 uskuteční ročně
60 milionů
 výpůjček knih,
 časopisů a jiných
 dokumentů

Vzdělávací aktivity
 pořádané knihovnamí
 přilákají ročně
800 000
 návštěvníků.

Znalosti v České republice

Česká republika se
 nachází na **17.** místě v
 EU podle Indexu DESI
 (Index digitální ekonomiky
 a společnosti)

dospělých Čechů se
 účastní aktivit
 celoživotního vzdělávání

% českých zaměstnavatelů mělo
 problémy při hledání zaměstnanců
 s odpovídajícími znalostmi

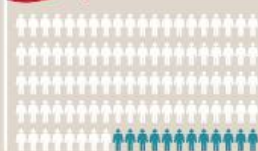
% dospělých s nízkou gramotností

20%

12%

% dospělých s nízkou matematickou gramotností

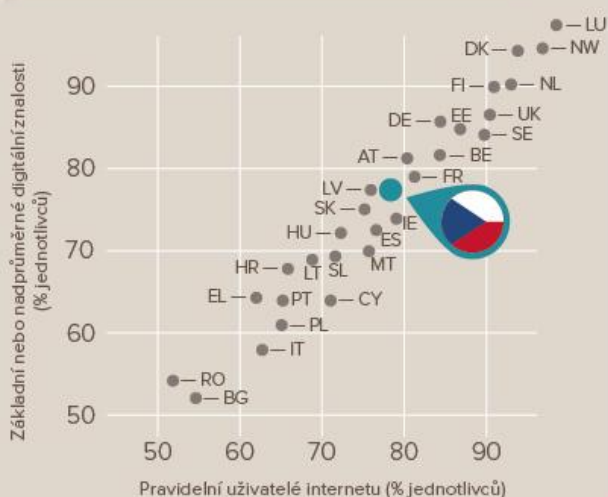
24%

13%

Jak dobří jsou Češi online?

Věděli jste?

Miliony lidí poprvé získaly přístup
 k internetu ve veřejné knihovně.

[19]

Plakát za ČR (zdroj: portál Informace pro knihovny)

ČR má nejhustší síť knihoven v Evropě, ale relativně málo uživatelů

Na základě srovnání údajů z plakátů jednotlivých zemí EU a ČR můžeme konstatovat, že ČR má nejhustší síť veřejných knihoven v Evropě. Jedna knihovna u nás připadá na necelé dva tisíce obyvatel. Podobně hustou síť má například Lotyšsko. U většiny zemí můžeme také zjistit, kolik procent obyvatel tvoří čtenáři veřejných knihoven. V případě ČR se dobereme nepříliš vysokého čísla 13 %. K největším čtenářům patří samozřejmě severské země (v Dánsku se jedná o 50 % obyvatel a ve Finsku dokonce o 67 % obyvatel), na opačném konci spektra pak stojí Bulharsko s 5 % a Německo a Slovensko se 7 %.

Co se týče účasti Čechů na celoživotním vzdělávání, jsme s 9 % obyvatel na lehce podprůměrné úrovni. Nejlépe jsou na tom Dánové s 31 % obyvatel, nejhůře naopak Rumuni s pouhým 1 % obyvatel.

Závěrem

Podle informací Evropské komise má 32 % pracovní síly malé nebo žádné kompetence v oblasti digitálních technologií, a to navzdory faktu, že tyto kompetence jsou čím dál důležitější pro plnohodnotné zapojení do moderní společnosti. **65 tisíc veřejných knihoven v EU je prvním místem, kde mohou být kompetence v oblasti digitálních technologií rozvíjeny mimo instituce formálního vzdělávání** (viz i web [Libraries Change Lives](#) [20]). Knihovny tradičně poskytují přístup k informačním a komunikačním technologiím (včetně internetu) a nástrojům, které pomáhají zlepšit digitální kompetence – a to od těch základních, jako je orientace na webu, až k těm pokročilejším, jako je tzv. kódování či robotika.

Řada veřejných knihoven již občanům nabízí **možnost zlepšovat digitální kompetence již nyní**. Bylo by však prospěšné, pokud by existovaly **strategie, které by veřejné knihovny v těchto aktivitách podpořily** a umožnily jim je v budoucnu ještě zintenzivnit. Společnost by měla podporovat digitální tvorbu a programování již od raného věku nejen ve škole, ale také ve volném čase a vybavit příští generaci znalostmi, které budou jednou potřebovat ke své práci.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1/program-public-libraries-2020-aneb-knihovny>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1/program-public-libraries-2020-aneb-knihovny>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/pillerova-vladana>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2017-rocnik-26-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/public-libraries-2020>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/vzdelavani-v-knihovnach>
- [7] <http://www.publiclibraries2020.eu/>
- [8] <http://www.readingandwriting.eu/>
- [9] <http://www.gatesfoundation.org/>
- [10] <https://www.ifla.org/>
- [11] <http://www.eblida.org/>
- [12] <http://copyright4creativity.eu/>
- [13] <http://meplibrarygroup.eu/>

- [14] https://ec.europa.eu/info/strategy/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en
- [15] <https://digital.lib.washington.edu/researchworks/bitstream/handle/1773/22718/Final%20Report%20-%20Cross-European%20Library%20Impact.pdf?sequence=1>
- [16] <http://www.publiclibraries2020.eu/news/generation-code-born-library-success>
- [17] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/96/pillerova2.jpg>
- [18] <http://ipk.nkp.cz/statistika-pruzkumy-dokumenty/pruzkumy/letak>
- [19] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/96/pillerova1.jpg>
- [20] <http://librarieschangelives.eu/>